

samtidig med eller dog ikke lang tid efter forslagene i denne skrivelse. Holder denne forudsætning ikke stik, bør der samtidig med en eventuel betydelig forhøjelse af underretsgrænsen gives by- og herredsretterne adgang til at anordne skriftveksling som i landsretssager, hvor dette findes påkrævet.

Under overvejelserne af de forskellige foranstaltninger, der kan være egnede til at forenkle og fremskynde landsretternes arbejde, er det især fra landsretternes side blevet fremhævet, at udarbejdelsen af forslag om ændringer af principiel karakter vedrørende underretternes og landsretternes kompetence og om ændringerne af sammensætningen af retterne, f.eks. nedsættelse af det antal af landsdommere, der skal medvirke ved den enkelte sags behandling, kræver mere dybtgående og tidkrævende overvejelser og drøftelser i en bredere kreds, end det er muligt at foretage inden for den ved ministeriets skrivelse fastsatte tidsfrist. Rådet er enig heri. Også selve den tekniske udarbejdelse af lovforslag om nogle af de punkter, hvorom der har vist sig at være bred enighed, f.eks. henlæggelse af sager om umyndiggørelse til by- og herredsretterne og tilnærmelse af reglerne om adhæsiionsprocessen i retsplejeloven til de nyere regler herom i færdselsloven, vil kræve tid.

De undersøgelser, der er gjort rede for i begyndelsen af denne skrivelse, viser, at der ved en gennemførelse af de ovennævnte to forslag, *nemlig forhøjelse af underretsgrænsen samt henlæggelse af flere sagstyper til underretterne og udvidelse af reglerne om politisagsbehandling til alle færdselsager også sager med påstand om frakendelse af førerbevis*, kan opnås en så betydelig lettelse af landsretternes arbejdsbyrde, at en vis reduktion af berammelsestiderne må antages at blive gjort mulig. Gennemførelsen af forslagene nødvendiggør ikke foretagelse af dybtgående ændringer i retsplejeloven eller færdselsloven, og forslagene præjudicerer ikke resultatet af eventuelle overvejelser om dyberegående ændringer i procesmåden med henblik på forenkling og fremskyndelse af sagsbehandlingen uden forringelse af retssikkerheden med mulighed for opnåelse af yderligere arbejdslettelser og reduktion af berammelsestiderne.

Under disse omstændigheder har rådet fundet det rigtigst at afgive denne indstilling,

som vil kunne danne grundlag for en eventuel særskilt gennemførelse af de foranstaltninger, hvorom der er opnået bred enighed, og som kan bringe opnåelse af de ved ministeriets skrivelse tilsigtede formål nærmere. Det vil imidlertid også, fordi sagsantallet meget muligt vil fortsætte med at stige, være nødvendigt at aflaste landsretterne yderligere, om antallet af afdelinger skal fastholdes og berammelsestiden holdes nede på et rimeligt niveau. Såfremt justitsministeriet derfor mener, at overvejelserne om de øvrige videregående spørgsmål, som er rejst i ministeriets skrivelse af 2. januar 1974, bør fortsættes, foreslår rådet, at ministeriet giver rådet meddelelse herom og samtidig udpeger yderligere repræsentanter for de interesserede myndigheder og fra advokaterne til at deltage i dette arbejde.

3. Henlæggelse af flere civile 1. instanssager til underretterne.

3.1. De gældende regler.

Efter retsplejelovens § 224 behandles civile sager i første instans ved landsret, medmindre de ved anden særlig forskrift er henlagt til underret eller i henhold til parternes vedtagelse indbringes for underret. Henlæggelse af sagsområder til underret sker dels på grundlag af sagens værdi, jfr. retsplejelovens § 225, nr. 1, 2 og 9, dels på grundlag af sagens karakter, jfr. retsplejelovens § 225, nr. 3-8 og 10, 459, stk. 1, jfr. §§ 464, 469, stk. 1, 475 b, stk. 1, lærlingelovens § 29, lov om bortbelevne § 9 og lejelovens § 69. Af de omkring 200.000 civile sager, som årligt afgøres i 1. instans, behandles ca. 197.000 eller knap 99 pct. ved underretterne i medfør af disse regler. Hjemmelen til underretsbehandling er for ca. 170.000 eller godt 85 pct. af sagernes vedkommende værdigrænsereglerne.

3.2. Forhøjelse af værdigrænserne i retsplejelovens § 225.

Værdigrænserne, der i retsplejeloven fra 1916 var fastsat til 300 kr., blev allerede inden lovens ikrafttræden i 1919 forhøjet til 800 kr. I 1927 blev grænserne forhøjet til 1.000 kr., og der indførtes en regel i § 234, stk. 2, om, at sager af værdi indtil 2.000 kr. kunne behandles ved underretterne, medmindre sagsøgte protesterede der-